

מרכז פיתוח והכשרה

ידיעון 2016-17

מרכז פיתוח והכשרה

מנהלת מקצועית קשר: בוקי קמחי - booki@keshet.org.il

מנהלת מרכז פיתוח והכשרה: מיכל האס - michal@keshet.org.il

עריכה לשונית: אלישבע מאי

עיצוב ועימוד: עטרה דיין

תוכן העניינים

מבוא- מי אנחנו? ..... 4 - 5

הרצאות

רשימת הרצאות 7

פירוט תכני ההרצאות..... 8 - 15

סדנאות וקבוצות מתמשכות

רשימת הסדנאות והקבוצות 17

פירוט הסדנאות והקבוצות..... 18 - 21

קורסים

רשימת הקורסים 23

קורסים להורים..... 24 - 31

קורסים לאנשי מקצוע..... 32 - 34

קורסים להורים ולאנשי מקצוע..... 35 - 37

לפרטים נוספים והרשמה: 02-6236116

contact@keshet.org.il

ארגון קשר פועל עם ולמען המשפחות המיוחדות ליצירת חברה ישראלית פתוחה ושיוויונית המאפשרת לילדים ולמשפחות איכות חיים, בזכות ובכבוד מתוך מקום של מעורבות ועוצמה

מבוא: מי אנחנו?

מטרתנו של מרכז הפיתוח וההכשרה של קשר היא להביא את תפיסת עולמו של הארגון, הרואה בהורים גורם מרכזי בגידול ילדיהם עם הצרכים מיוחדים, בפני קהלי יעד רבים ולפתח כלים מקצועיים כדי לממש תפיסה זו.

תפיסת העולם המנחה את המרכז ואת הארגון כולו היא ראיית המשפחה כגורם המרכזי והמוביל בחיי הילד עם הצרכים המיוחדים. תפיסה זו מחייבת הכשרת לבבות, למידה והתמקצעות, הן של אנשי מקצוע והן של המשפחות עצמן. אנו פועלים מתוך הבנה חברתית ופדגוגית, שאחד ממקורות הכוח של אנשים טמון בלמידה חווייתית ורפלקטיבית, ביחד עם אחרים, ובעשייה אקטיבית ליצירת שינוי במציאות החיים שלנו. לשם כך, מרכז הפיתוח וההכשרה עוסק בפיתוח מודלים ייחודיים ומגוונים של סדנאות, קורסים, הרצאות, קבוצות, ימי עיון ומפגשים חד-פעמיים למשפחות מיוחדות ולאנשי מקצוע, תוך התאמה שפתית, תרבותית וגיאוגרפית. דגש מיוחד ניתן לבניית הכשרות משותפות, המזמנות היכרות הדדית, דיאלוג ויצירת שיתופי פעולה בין הורים לאנשי מקצוע.

קהלי היעד המרכזיים:

הורים ובני משפחה:

מתן כלים וידע להורים ולבני המשפחה כדי להצליח במשימת ההורות המיוחדת שלהם, בעזרת הקניית מידע בתחומים הרלוונטיים, תמיכה והעצמה. כל אלה נעשים במסגרת המרכז באמצעות הרצאות, סדנאות וקבוצות הורים.

אנשי מקצוע:

הגברת המודעות והידע בדבר חשיבות ההורים והמשפחות כגורם מרכזי בטיפול בילדים עם צרכים מיוחדים ופיתוח שותפות עם הורים. זאת, באמצעות הרצאות, סדנאות, הדרכות וקורסים לאנשי מקצוע בהווה ובעתיד (סטודנטים), בכלל זה קורסים משותפים להורים ולאנשי מקצוע.

תחומי המומחיות שלנו

- עבודה עם אנשי מקצוע העוסקים בתחום ילדים, נוער וצעירים עם צרכים מיוחדים
- עבודה עם הורים
- קהילה ופיתוח קהילתי
- ניהול שותפויות

לקשר ניסיון רב במתן הרצאות בקרב גופים ציבוריים, כגון משרדי ממשלה, רשויות מקומיות, מלכ"רים ואקדמיה, כמפורט:

ארגונים של המגזר השלישי: ג'וינט אשלים, מיד"א, אקי"ם, עזר מציון, מיח"א, קרן שלם, המרכז הישראלי לפסיכו-טראומה, יחד, יתד, עלי שיח, פר"ח.

משרדי ממשלה: רווחה, קליטה, בריאות, חינוך, המוסד לביטוח לאומי.

אקדמיה: אוניברסיטת בר אילן, אוניברסיטת תל אביב, אוניברסיטת בן גוריון, מכללת ספיר, מכללת דוד ילון, מכללת לוינסקי, סמינר הקיבוצים, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת חיפה.

מרכז הפיתוח וההכשרה של קשר שם לו למטרה להביא את תפיסת עולמו של הארגון, הרואה בהורים גורם מרכזי בגידול ילדיהם עם הצרכים מיוחדים, בפני קהלי יעד רבים וכן לפתח כלים מקצועיים על מנת לממש תפיסה זו.

הוצאות

תוכן ההרצאות

- ⊕ דברים שרואים משם לא רואים מכאן
- ⊕ הזכות (והחובה) לדעת
- ⊕ אני , ילדי וכולם
- ⊕ אני ואחי המיוחד
- ⊕ הורים להורים - מצפן ומפה
- ⊕ הורות מיוחדת

9 - 8 .....

- ⊕ הורים מיוחדים במעגל העבודה
- ⊕ שילוב והכלה ערך חברתי
- ⊕ איפה ההורים?
- ⊕ הגוזלים שלי עזבו את הקן
- ⊕ מאחורי הקלעים: סבים וסבתות לילדים עם נכות
- ⊕ תסמונת הקשת האוטיסטית

11 - 10 .....

- ⊕ נירוני המראה
- ⊕ מבחר הרצאות בתחום המשפטי
- ⊕ הורים ללא סוף
- ⊕ לחיות עם מגבלה בתוך הקהילה
- ⊕ שמ"ש - שירות משפחתי שלם
- ⊕ גיל ההתבגרות - הגיל הבלתי רגיל במשפחה המיוחדת

13 - 12 .....

- ⊕ מורה לחיים
- ⊕ הורה-מלווה-ילד
- ⊕ רופאים ומשפחות
- ⊕ כבוד האדם וחירותו
- ⊕ מבחר הרצאות לקבוצות מנהיגות יישוביות

15 - 14 .....

דברים שרואים משם לא רואים מכאן

שותפות ושיתוף בין אנשי מקצוע להורים

גידול ילד עם צרכים מיוחדים מלווה, לעתים, בתחושת חוסר אונים של ההורים. תחושה זו מתעצמת כאשר אנשי מקצוע משדרים להורים, שהם המומחים לטיפול בילד עם הצרכים המיוחדים, ועל ההורים לשתף פעולה עם החלטותיהם. המפגש ידון ביצירת מערכת יחסים שונה בין ההורים לאנשי המקצוע ובגורמים המשפיעים על אופי השותפות ביניהם ויוצג תיאור של רמות שונות של שיתוף בקבלת החלטות. לסיכום, יוצגו העקרונות המעשיים ליצירת שותפות מוצלחת עם ההורים.

הזכות (והחובה) לדעת

מידע הוא משאב חיוני הנחוץ להורים ותורם להעצמתם. הורים מודעים ויודעים ינהלו את חייהם וחי משפחותיהם מתוך בחירה ועוצמה. במפגש נזמן הצצה אל עולם הזכויות בתחום הצרכים המיוחדים, נדגיש את חשיבות המעורבות ההורית, את זכותם וחובתם לדעת וניתן להם כלים איך להיות "תמיד בקשר" ולהסתייע בקו המידע של ארגון קשר. אפשר גם לבנות סדרת הרצאות בנושא זכויות בתחומי חינוך, בריאות, ביטוח לאומי ורווחה.

אני, ילדי וכולם

ההתמודדות המורכבת של ההורים מול החברה הסובבת

החברה הישראלית היא רב-תרבותית, אך למרות המגוון האנושי שלה, אנשים לא מעטים מתקשים להתייחס בכבוד ובפתיחות לאדם השונה מהם בתרבותו ובשפתו. תופעה זו נכונה שבעתיים כאשר מדובר באנשים עם צרכים מיוחדים. במפגש יידונו התמורות החברתיות בהתייחסות לאנשים עם צרכים מיוחדים, המהוות רקע להתמודדות הורים עם תגובות של אנשים בחברה. תוצגנה אפשרויות לתגובות של הורים - איך מסבירים ולמי (המשפחה המורחבת, שכנים וקהילה) ויושם דגש על מאגר תגובות שונה לאנשים שונים.

אני ואחי המיוחד

התמודדות האחים של ילד עם צרכים מיוחדים

הורים רבים עסוקים בסוגיית מעורבותם ביחסים שבין הילדים במשפחה. סוגיה זו מורכבת במיוחד במשפחה שבה גדל ילד עם צרכים מיוחדים. במפגש יידונו ההשלכות על האווירה המשפחתית וסגנון ההורות, השפעת הילד עם הצרכים המיוחדים על האחים שלו, הקשר בין האחים והשפעת הגיל על קשר זה, הרגשות המתעוררים אצל האחים (כגון בושה, מבוכה וכעס), המאפיינים של חלוקת התפקידים בין האחים וכן האופי והמידה של מעורבות ההורים בקשרים בין האחים.

הורים להורים

מצפן ומפה

הורים מובילים שינוי בשיתוף עם ארגונים וגורמים ברשות המקומית - איך עושים זאת? אסטרטגיות פעולה, ליווי בדרך, נשימה ארוכה. מפגש עם הורים שהובילו שינוי, הורים חברים בקבוצות מנהיגות ובונים קהילה.

הורות מיוחדת

מה מיוחד במשפחה של ילד עם צרכים מיוחדים?

כל משפחה מתמודדת עם שינויים נורמטיביים, שהם פועל יוצא של השינוי במעגל החיים. גידול ילד עם צרכים מיוחדים מציב בפני המשפחה אתגרים מורכבים במיוחד. במפגש יידונו המאפיינים הייחודיים של התמודדות המשפחה בשלבים השונים של גידול ילד עם צרכים מיוחדים. התמודדות זו נוגעת לשני ממדים עיקריים: הממד הרגשי והממד המעשי.

הורים מיוחדים במעגל העבודה

הנגשת סביבות העבודה להורים מיוחדים ופרקטיקות תומכות משפחה

ההורות המיוחדת מאתגרת ומציבה קשיים גם בהשתלבות ובהתמדה של הורים במעגל העבודה. התופעה קשה, גורמת להפסד הון אנושי ולקשיים, הן ברמת הדימוי העצמי, הרצון והזכות לממש את הפוטנציאל האישי והן בהיבטים כלכליים. ההרצאה, המיועדת להורים, לאנשי מקצוע, למעסיקים ולמנהלי משאבי אנוש, מציגה תמונת מצב ומעוררת דיון בדילמות ובפתרונות, שיאפשרו להורים לעבוד, להתפתח ולתרום.

שילוב והכלה ערך חברתי

איך מתרגמים ערך זה לחיי היום-יום בכל תחומי החיים: חינוך, פנאי, צבא, מגורים חלום ההורים הוא לראות את ילדם חלק מהחברה והקהילה, כל אחד בהתאם ליכולותיו. במציאות, הורים נתקלים בחסמים רבים, ההופכים שאיפה אנושית זו לקשה ולמורכבת. בהרצאה נלמד על התפיסות המובילות בעולם בתחום של שילוב והכלה בתחומי חיים שונים, המציאות בישראל, האתגרים ודרכים יצירתיות לקידום הנושא.

איפה ההורים?

על מעמדם של הורים ומשפחות לילדים עם צרכים מיוחדים במדינת ישראל, מדיניות ופרקטיקה בהרצאה זו נלמד ממחקרים ומעדויות על מקומם וחשיבותם של ההורים והמשפחות, נכיר את המציאות בישראל, נציג תפיסת עולם הדוגלת במדיניות תומכת משפחה והדרכים לקידומה.

הגוזלים שלי עזבו את הקן

שלב היציאה מהבית

שלב היציאה מהבית של ילד עם מוגבלות הוא קשה גם ברמה הרגשית וגם ברמה של בחירת המסגרת המתאימה. שאלת המיסוד למול דיור בקהילה מעסיקה הורים, המחפשים את המענה הטוב ביותר לילדיהם. בהרצאה זו נפרסם בפני ההורים את המודלים השונים של דיור, היתרונות והחסרונות, למול ההתמודדות הרגשית של ההורה עם השאלה - האם להוציא את הילד מהבית ולאן. נשתף גם בסיפור אישי של התמודדות והגשמה עצמית.

מאחורי הקלעים: סבים וסבתות לילדים עם נכות

הקשר בין סבים וסבתות לנכדים מכיל משמעויות רבות ומסמל המשכיות בין עבר לעתיד, חיזוק הקשר בין ההורים החדשים להוריהם ואהבה ללא תנאי. משמעויות ייחודיות אלה מקבלות טלטלה בעת הולדת ילד עם נכות. ללידתו של ילד עם נכות או מחלה השלכות ארוכות טווח על המשפחה הגרעינית, אך גם על המשפחה המורחבת ובכללה על הסבים והסבתות. אלה, האחרונים, נבחנים בדרך כלל על פי תרומתם הרגשית והמעשית למשפחה. רק לעתים רחוקות קיימת התייחסות לחוויה הייחודית אשר עוברת על הסבים והסבתות. מטרת ההרצאה להפנות את הזרקור למקומם של הסבים והסבתות כמשאב תמיכה במשפחות לילדים עם נכות, מחד גיסא, ולנקודת מבטם ולתהליך העובר עליהם, מאידך גיסא.

תסמונת הקשת האוטיסטית

בהרצאה ניתנת סקירה על מהות התסמונת, גווניה הרבים, מקורה, דרכי האבחון והטיפול. זוהי הרצאת מבוא שלאחריה ניתן להזמין הרצאות מיוחדות, שתוקדשנה להעמקה בנושאים השונים הקשורים לתסמונת.

ניירוני המראה

בשנים האחרונות התגלתה במוח מערכת מיוחדת במינה, הפועלת כמו מראה ומשקפת למוח את הפעולות שנקלטות בחושים. בגלל תכונותיה היא נקראת מערכת "ניירוני המראה". גילוייה של המערכת הבהיר נושאים התפתחותיים רבים, שלא היה להם פיתרון, כמו יכולות החיקוי של תינוקות, התפתחות האמפתיה, הרגשות שמעוררים בנו הבעות פנים של אחרים, ועוד. בהרצאה נסביר מהם ניירוני מראה ומה חשיבותם בהבנת ההתנהגות וההתפתחות.

מבחר הרצאות בתחום המשפטי

זכויות, סיפורים מרתקים וטיפים

רשלנות רפואית: רשלנות רפואית בלידה, רשלנות רפואית במהלך היריון, הולדה בעוולה, אבחון שגוי או אי-אבחון במועד של מחלות, רשלנות רפואית בניתוחים ובטיפולים קוסמטיים, טיפול תרופתי שגוי, אי-מסירת מידע מספק או מסירת מידע שגוי - היעדר הסכמה מדעת.

נזיקין: תאונות דרכים, תאונות עבודה, תאונות תלמידים, נזקי גוף ורכוש. תביעות ביטוח: אובדן כושר עבודה, ביטוח תאונות אישיות, נכות מתאונה, ביטוח סיעודי.

ביטוח לאומי ותגמולים: גמלת ילד נכה, נכות מעבודה ותביעות נגד קצין התגמולים.

הורים ללא סוף

על הספר "הורים ללא סוף" (בעריכת רבקה סנה, יעל גרוס-אנגלנדר, תמר מור סלע, הוצאת ידיעות אחרונות, בתמיכת ארגון קשר ואקים, 2013) סיפורים של הורים מיוחדים. איך נולד הספר? מהרעיון דרך איסוף החומרים ועריכתם ועד להפקת הספר; על תובנות מסיפורי הורים.

לחיות עם מגבלה בתוך הקהילה

סיפור אישי

יואב קריים, יו"ר קשר, אדם עם CP ודיסלקציה, שעשה ועושה זאת! "אני יודע להגיד שמי שאני ומה שאני היום, הוא בזכות ההורים שלי..". ההרצאה מזמנת להורים מפגש מרתק עם התבוננות עצמית על חוויות הילד עם המוגבלות, בתוך המשפחה של והחברה, שצמח והיה לאיש, הנאבק לשינוי חברתי, לומד ומלמד, יוצר שפה ומשנה מציאות.

שמ"ש - שירות משפחתי שלם

מסיפור אישי מרגש לעשייה עם ולמען הורים מיוחדים. סיפורן המרגש של מירי וייס ודבי אלנתן שהפכו את הקשר המיוחד שנרקם ביניהן כאמהות לילדים עם שיתוק מוחין, לתכנית ארצית בה החיבור בין הורים מהווה מקור לתמיכה, ידע, שיתוף והעצמה. בהרצאה יובא הסיפור האישי ותיאור תכנית שמ"ש על מרכיביה היוצרים פאזל מעצים ומרתק.

גיל ההתבגרות

הגיל הבלתי רגיל במשפחה המיוחדת

ילדים ומתבגרים עם צרכים מיוחדים חווים שינויים פיזיולוגיים ורגשיים בדומה לכל נער או נערה מתבגרים. לעיתים הם אינם יודעים לפרש את תחושותיהם או לדבר עליהם, ועלינו ההורים, מוטלת המשימה להבין, לפרש ולעזור להם להתבגר ולגדול. בהרצאה נתייחס לסוגיות שונות ביניהן: זהות והתפתחות, רגשות ותחושות, קשרים חברתיים ועוד...

מורה לחיים

אפשר ללמוד על עולם הצרכים המיוחדים מנקודות מבט שונות. ההרצאה פותחת צוהר אל עולם הצרכים המיוחדים דרך עולמו של ילד אחד עם מוגבלויות, שכבר אייננו איתנו, ממקום ריאלי, אופטימי, שמח ומעצים, שאיתו גובשה ראיית העולם כאמא וכאדם. המפגש הזה עם המורה לחיים, מעורר השראה ומתרגם את השיעורים לתעצומות נפש וליזמות חברתית.

הורה-מלווה-ילד

מלווי ההסעות בעיניהם של ההורים לילדים עם צרכים מיוחדים

על משמעות הקשר המורכב הורה - מלווה - ילד. עבור הורים וילדים רבים, דמות המלווה בהסעה הינה דמות משמעותית מאד ובעלת השפעה רבה על מהלך יומו של הילד. בהרצאה נשתף אתכם בחשיבות הקשר הורה - מלווה - ילד וכיצד הוא משפיע באופן יומיומי על הילד ומשפחתו.

רופאים ומשפחות

מה חשוב שידעו רופאי המשפחה והקהילה על עולמן של המשפחות המיוחדות?

מה חשוב שידעו רופאי המשפחה והקהילה על עולמן של המשפחות המיוחדות? המפגש בין ההורים לרופא המשפחה והקהילה עם לידתה של המשפחה המיוחדת מורכב ויש בו ציפיות רבות מצד ההורים להבנה, לראיית המשפחה כשלם, לזיהוי צרכים מיוחדים של ההורים והאחים. בהרצאה נשתף כיצד ההורים מקבלים את הבשורה שתשנה את חייהם, איך נחוה ביקור עם האחים המיוחדים אצל הרופא, וגם כותבים מכתב רפואי למוסדות השונים והזכויות שחשוב להכיר.

כבוד האדם וחירותו

לכולם, גם לילדים ומשפחות מיוחדות

כשאומרים בזכות ולא בחסד, למה מתכוונים? זכויות אדם כבסיס הערכי והמעשי לבניית חברה טובה, המאפשרת לילדים ולמשפחות חיים בזכות ובכבוד, מתוך מקום של מעורבות ועוצמה. אנחנו חיים במדינה דמוקרטית שזה אחד מחוקי היסוד שלה והוא הבסיס לשיח הזכויות בעולמן של המשפחות המיוחדות. השיח הזה מתקיים בכל זירות החיים, במעגלים הקרובים והממסד. ההרצאה תלווה בדוגמאות ובסיפורי מקרה.

מבחר הרצאות לקבוצות מנהיגות יישוביות

קבוצות מנהיגות המוקמות בישובים ברחבי הארץ, מלוות על ידי ארגון קשר, לומדות, מקימות קהילות וחוברות לרשת הארצית: "קהילות בקשר מובילות שינוי". סוגיות ודילמות רבות מעסיקות את חברי קבוצת המנהיגות:

🕒 להקים עמותה?

מה המשמעויות? מה קורה בזירה של המגזר השלישי בישראל? האם נכון? האם כדאי? חובות וזכויות, יתרונות וחסרונות? איך עושים את זה?

🕒 אפוטרופסות- בין הגנה להעצמה

כל אדם זכאי לאוטונומיה אישית מלאה על חייו. קולו ורצונו חייבים להישמע! אילו מגמות וגישות חדשות יש היום בעולם ובישראל לאפוטרופסות ואילו חלופות קיימות? אילו פסקי דין תקדימיים קיימים? מה מתאים לבת/בן שלי?

🕒 הקהילה כמקור לחוסן

איך מקימים מערך מתנדבים בקהילה? איך פותחים את הבית למתנדבים? מי המתנדבים? איך מתפעלים מערך מתנדבים ביתי? נביא מניסיונם של הורים שפתחו את ליבם וביתם למתנדבים וראו כי טוב, ישובים שגילו את החוסן והעוצמה בחיבור למשפחות בקהילה

סדנאות וקבוצות

תוכן הסדנאות והקבוצות

- סדנה להורים בנושא אחים
- סדנה בנושא שילוב הילד בחיק משפחתו ובביתו
- סדנה לתכנון כלכלי של המשפחה
- פשוט.לשתף- משחק משותף לכל המשפחה
- 18 .....
- חשיבות המשחק במשפחה המיוחדת
- סדנה בנושא סנגור עצמי
- סדנאות למלווי הסעות בחינוך המיוחד
- 19 .....
- הורות מיוחדת - הדרך לשותפות מנצחת
- קבוצת סבים וסבתות
- קבוצת אחים
- קבוצת שיתוף וצמיחה להורים סביב נקודות מעבר בחיים
- 20 .....
- מסע אל עצמי - להיות הסופר והיוצר של סיפור חיי
- קבוצת תמיכה רוחנית
- סדנת שיח משתף
- 21 .....

סדנה להורים בנושא אחים

הבנת המציאות המורכבת שאיתה מתמודדים האחים. איך מרגישים ההורים בנושא? מה ניתן לעשות?

8 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות. ☺

סדנה בנושא שילוב הילד בחיק משפחתו ובביתו

לשחק, לבלות, לראות את כל התמונה, ליהנות ביחד, לדעת להיעזר ולבנות רשתות תמיכה.

4 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות. ☺

סדנה לתכנון כלכלי של המשפחה

כל משפחה זקוקה לכלים לתכנון כלכלי, משפחה מיוחדת זקוקה לכך עוד יותר. הסדנה תקנה כלים ותאפשר תרגול

4 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות. ☺

פשוט. לשתף- משחק משותף לכל המשפחה

האם יש משחק שכל המשפחה יכולה להינות ממנו? סדנה חווייתית לכל המשפחה המאפשרת התנסות במשחק "פשוט.לשתף" - משחק חדש המעמיק תקשורת ושיח בין הורים וילדים, אחים וחברים. מיועד למשפחות עם ילדים בגילאי 5 ומעלה. סדנא זו יכולה לבוא כסדנת המשך לסדנא "חשיבות המשחק במשפחה מיוחדת". למפגש נדרש חדר לפעילות וחדר או מרחב לילדים.

מפגש 1 בן שתיים. ☺

סדנה בנושא סנגור עצמי

מה צריך הורה כדי להיות סנגור של עצמו? מיומנויות תקשורת, מיומנויות גישור, הבנה וידע על זירת הפעילות, ידע על זכויות, היכרות עם מגוון דרכים וגישות למיצוי זכויות.

4 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

דנאות למלווי הסעות בחינוך המיוחד

למלווי הסעות תפקיד חיוני וקריטי בחיי התלמידים, ולכן יש חשיבות רבה להכשרתם לתפקיד בהיבטים שונים: היכרות עם עולם הצרכים המיוחדים והמשפחות המיוחדות, בטיחות בנסיעה, קשר עם ההורים ומורים.

סדנה א:

פותחה על ידי יעל גיל בר, פעילה חברתית עם מוגבלות, במסגרת קורס לשינוי חברתי בתחום המוגבלויות במכללת דוד ילין בירושלים, בשיתוף ארגון קשר וביה"ח אליו, כולל מדריך למלווה הסעות בחינוך המיוחד.

2 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

סדנה ב:

פותחה במסגרת יוזמה של קבוצת מנהיגות הורים ברחובות, בליווי ארגון קשר

2 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

חשיבות המשחק במשפחה המיוחדת

איך נכניס את הנאת המשחק לשגרת חיינו? סדנה חווייתית המשלבת צפייה בסרט, "משפחה מיוחדת משחקת", גילוי חדוות המשחק ושיח על נושא חשיבות המשחק לשם ההנאה עבור ילד עם צרכים מיוחדים ומשפחתו. (הסדנה פותחה בשיתוף עם ג'וינט אשלים, קרן שלם והמוסד לביטוח הלאומי).

מפגש 1, בן 2 שעות שבועיות.

קבוצת סבים וסבתות

סבים וסבתות לילד עם צרכים מיוחדים נקלעים למשבר, רוצים לעזור ולא יודעים לעתים איך, כואבים פעמיים את כאב ילדם וכאב נכדיהם. הקבוצה מזמנת מפגש מרגש ומשמעותי של שיתוף והתמודדות עם המציאות שהשתנתה ועם החרדות לעתיד.

8 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

קבוצת אחים

אחים ואחיות לילדים עם צרכים מיוחדים מוצאים באחים כמותם בני שיח ושותפות. הקבוצות ממוקדות באמנות, בסרטים ובמוסיקה

12 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

הורות מיוחדת - הדרך לשותפות מנצחת

זוגיות והורות לילד עם מוגבלות - קבוצת שיתוף וצמיחה

8 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

קבוצת שיתוף וצמיחה להורים סביב נקודות מעבר בחיים

מפגש קבוצתי המאפשר להורים לחוות יחד מעברים משמעותיים כמו: רגע הבשורה - התמודדות ראשונית עם הידיעה שהפכה אותך להורה מיוחד; כניסה למסגרת חינוכית; התמודדויות חברתיות, גיל ההתבגרות, ולקראת חיים עצמאיים.

10-15 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות.

מסע אל עצמי

להיות הסופר והיוצר של סיפור חיי

סדנא לבני משפחה מיוחדים שכמו כולם זקוקים לזמן לעצמם ובשבילם כדי להתבונן פנימה, לחלוק החוצה ולקבל זוויות מבט שונות שיאירו ויעוררו מסע פנימי. זמן, רחב והיכרות עם בני משפחה אחרים יאפשרו לכם ליצור את סיפור החיים הפרטי שלכם, סיפור אותו אפשר יהיה "לכתוב" בדרכים שונות. כל זה יעשה דרך השימוש במילה הכתובה, שירה וכתביה תרפיה, קלפים מטפוריים, יצירה, ודמיון מודרך.

10 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות. ☺

קבוצת תמיכה רוחנית

בקבוצת תמיכה עם היבטים רוחניים, מתקיים שילוב בין מה שקורה בקבוצת תמיכה "רגילה" - היכרות, שיתוף, תחושת שייכות ולמידה הדדית - לבין שימוש בכלים המחברים אותנו אל העולמות הרוחניים שלנו: סיפור המסע האישי מנקודת מבט של נקודות חושך ואור; קריאת ושמיעת שירים ומוסיקה הנוגעים בנו במקומות האישיים; יצירה ושיתוף בחלומות; משאלות ותפילות שלנו על ההווה והעתיד; קישור המסורת מבית אבא ואמא אל מה שאנו עוברים היום...בתוך כך המטרה שהקבוצה עצמה תהפוך להיות מקום למסע הפנימי של כל אחד בדרך שלו. הקבוצה מונחית על ידי הורים מיוחדים שהוכשרו לכך.

8-12 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות. ☺

סדנת שיח משתף

מפגש קבוצתי של הורים להורים עם לימוד והתנסות בליווי ותמיכה הדדית, תוך שימת דגש לנושאים של: הקשבה, הכלה, ראיית האדם השלם, אפשרות הבחירה ועוד

6 מפגשים, כל מפגש 2 שעות שבועיות. ☺

דירום

תוכן הקורסים

קורסים להורים ..... 24 - 31

- כ פיתוח מנהיגות הורים לילדים עם צרכים מיוחדים
- כ הכשרה לליווי רחמי פרטני - הורה להורה
- כ הכשרה להנחיית קבוצות תמיכה רוחנית להורות מיוחדת
- כ קשר מיוחד הורה להורה - ליווי לאורך מעגלי החיים
- כ כולם מדברים על שילוב והכלה -למה מתכוונים ואיך עושים את זה?
- כ קידום ושילוב הורים מיוחדים במעגל העבודה
- כ כיצד נפעל להגן על ילדינו?
- כ הורים מובילים לקראת היום שאחרי

קורסים להורים אונשי מקצוע ..... 32 - 34

- כ הכשרת מתנדבי מידע
- כ סדנת דיאלוג הורים - אנשי מקצוע
- כ ניהול טיפול להורים מיוחדים ולאנשי מקצוע

קורסים לאנשי מקצוע ..... 35 - 37

- כ בניית שותפות הורים מיוחדים ואנשי חינוך ברוח תכנית דורנר
- כ בניית שותפות בין אנשי מקצוע להורים מיוחדים

קורסים להורים

פיתוח מנהיגות הורים לילדים עם צרכים מיוחדים

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר

רקע:

אחת המטרות המרכזיות של ארגון קשר היא פיתוח חברה אזרחית חזקה, שתניע ותהיה שותפה בשיפור איכות החיים של משפחות לילדים עם צרכים מיוחדים. לצורך כך, פותח מודל של קורס הכשרה לקבוצת מנהיגות הורים יישובית, המקבלת כלים להובלת שינוי, לבניית שותפויות ולניהול פרויקטים. דגש מושם על גיבוש הקבוצה, הלכידות החברתית, הערבות ההדדית ומיצוב הקבוצה בתוך הקהילה הרחבה בעיר, תוך בניית שותפויות עם המערכות העירוניות.

מטרות הקורס:

- הכשרת מנהיגות של קבוצת הורים להורים לילדים עם צרכים מיוחדים, תושבי העיר.
- פיתוח תובנות לגבי זירת הפעילות והקניית כלים להובלת שינוי ולקידום שותפות בין המשפחות לרשות ולגורמים נוספים הפועלים בתחום.

נושאי הלימוד:

פיתוח תובנות ויכולות הובלה, עבודת צוות, הבנת מערכות ודרכי עבודה, הקניית כלים של ניהול משא ומתן, אפיון צרכים, קבלת החלטות, אסטרטגיות השפעה, בניית שותפויות ועקרונות לניהול פרויקטים. דגש יושם על זיהוי יכולות אישיות וקבוצתיות, יצירת חזון משותף ואקלים קבוצתי בונה ומקדם.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה, תרגול בסימולציות וביצוע פרויקט.

קהל היעד:

הקורס מיועד להורים לילדים עם צרכים מיוחדים במגוון הלקויות, שרוצים להניע ולהיות שותפים בהובלת שינוי וביצירת מענים לילדיהם ולמשפחות.

מבנה:

12 מפגשים, כל מגש בן 3 שעות; מפגש אחד בן 8 שעות, סך הכול 44 שעות.

מיקום: ארצי.

הכשרה לליווי רוחני פרטני - הורה להורה

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר
נאוה זוהר סייקס, ראש תחום ליווי רוחני, קשר

רקע:

תחום הליווי הרוחני למשפחות לילדים עם צרכים מיוחדים פותח בארגון קשר, בסיוע הפדרציה היהודית של ניו-יורק, ובשיתוף המרכז הישראלי לטיפול בפסיכו-טראומה. המודל שפותח מתבסס על פרקטיקה של ליווי רוחני בתקופות מחלה ולקראת סוף החיים, שהותאם לתמיכה ולליווי לחיים של משפחות לילדים עם צרכים מיוחדים. מתוך תפיסת הייחודיות של קשר בין הורה להורה נבנה מודל של קורס הכשרה, המכשיר הורים לילדים עם צרכים מיוחדים ללוות הורים כמותם. מבנה הקורס ותפיסתו מושתתים על:

1. משמעות מיוחדת לרעיון של הורים מלווים הורים אחרים כמותם.
2. מודל ההכשרה לליווי רוחני של ה-CPE - הכשרה טיפולית רוחנית.
3. מודל חוסן ומשאבי התמודדות במצבי אבל ואובדן, מתח ולחץ מתמשך.

מטרת הקורס:

הכשרת הורים לילדים עם צרכים מיוחדים לליווי רוחני של הורים אחרים כמותם.

נושאי הלימוד:

דינמיקה של קבוצה, כלים בליווי רוחני, חוסן והתמודדות.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה ופרקטיקום מודרך.

קהל היעד:

הורים לילדים עם צרכים מיוחדים, הנמצאים בשלב המתאים בהתמודדותם האישית, שיש להם פניות ללמידה של גישה אחרת.

מבנה:

19 מפגשים, אחת לשבועיים, 6 שעות כל מפגש ושני מפגשים ארוכים, בני 8 שעות. סך הכול 130 שעות עיוניות ו-90 שעות פרקטיקום.

מיקום: ארצי.

הכשרה להנחיית קבוצות תמיכה רוחנית להורות מיוחדת

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר
נאוה זוהר סייקס, ראש תחום ליווי רוחני, קשר

רקע:

תחום הליווי הרוחני פותח בארגון קשר, בסיוע הפדרציה היהודית של ניו-יורק ובשיתוף המרכז הישראלי לטיפול בפסיכו-טראומה. המודל שפותח מתבסס על הפרקטיקה של ליווי רוחני בתקופות מחלה ולקראת סוף החיים, שהותאם לתמיכה ולליווי לחיים של משפחות לילדים עם צרכים מיוחדים. מתוך התפיסה של ייחודיות הקשר של הורה להורה נבנה מודל של קורס הכשרה, המכשיר הורים לילדים עם צרכים מיוחדים, שכבר התנסו בליווי רוחני פרטני, ללוות הורים אחרים כמותם בכלים קבוצתיים וקהילתיים.

מטרות הקורס:

- הכשרת מנחים להנחיה, תמיכה וליווי רוחני בקבוצות של הורים מיוחדים.
- הגדלת מאגר המתנדבים: הורים להורים.

נושאי הלימוד:

דינמיקה של קבוצה, כלים בליווי רוחני, חוסן והתמודדות.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה, איתור קבוצה והנחייתה.

קהל היעד:

הורים לילדים עם צרכים מיוחדים, שהשתתפו בקורס ההכשרה הפרטני, ו/או הורים מיוחדים שהם מנחי קבוצות.

מבנה:

15 מפגשים, אחת לשבועיים, 5 שעות כל מפגש ושני ימים ארוכים, סך הכול 90 שעות ופרקטיקום מודרך.

מיקום: ארצי.

קשר מיוחד הורה להורה - ליווי לאורך מעגלי החיים

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר

רקע:

הורות לילד עם צרכים מיוחדים מאופיינת בעלויות ובמורדות לאורך מעגלי החיים. יצירת רשת תמיכה של הורים להורים מאפשרת לכל הורה להיעזר בהורה תומך בתקופות שבהן הוא זקוק לאזון קשבת, להכוונה או לתמיכה. הקורס מבוסס על עקרונות הליווי שפותחו בתכנית שמש ומדגיש את משמעות הליווי שאינו ייעוץ או טיפול, אלא תמיכה וחברות, הליכה יד ביד בתוך ההתמודדויות והמעברים במעגלי החיים.

מטרות הקורס:

- הכשרת הורים ללוות הורים לאורך מעגלי החיים.
- יצירת מאגר הורים מתנדבים בקהילות המוכשרים לליווי.

נושאי הלימוד:

מעגלי החיים, כלים לליווי ולתמיכה, הקשבה, היעדר שיפוטיות, בחירת התגובה, ראיית האדם השלם וגישת הכוחות.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה ופרקטיקום מודרך.

קהל היעד:

הורים מיוחדים, שחוו מניסיונם האישי התמודדויות סביב קבלת האבחון, מעבר למסגרות חינוך, שילוב חברתי, התבגרות וחשיבה על העתיד.

מבנה:

15 מפגשים שבועיים, 3 שעות כל מפגש, סך הכול: 45 שעות.

מיקום: יישובי, אזורי.

כולם מדברים על שילוב - למה מתכוונים ואיך עושים את זה?

ריכוז אקדמי:

מיכל האס, מנהלת פרויקטים, מרכז פיתוח והכשרה, קשר

רקע:

האחריות הראשונית להתפתחות הילדים ולחינוכם מוטלת על ההורים. עם כניסת הילדים למערכת החינוך נוצרת אחריות משותפת בין הורים למערכת החינוך. לכל אחד מהצדדים תרומה ייחודית להתפתחות הילד ורווחתו. יחסי שותפות אלה צריכים להיבנות מתוך עמדה של שוויון עם ההורים ובהתאמה לצרכים השונים של הילדים. גישה זו נכונה תמיד ובמיוחד כאשר הורים רוצים שילדם המיוחד ישתלב במערכת החינוך הרגילה. רכישת ידע מחייבת להכיר את המושגים, את התפיסות והעמדות האישיות, את היתרונות והחסרונות, להתוודע למודלים שונים ולהצטייד במפה, במצפן ובאנשים טובים באמצע הדרך. הקורס מבקש לצייר את המפה ולצייד במצפן ובפנס את ההורים שכבר בתוך המסע או מבקשים להצטרף אליו.

מטרות הקורס:

- מתן ידע וכלים להורים במסע השילוב - מפה ומצפן.
- פיתוח תובנות לגבי התפיסות והעמדות האישיות המניעות את הבחירות.
- פיתוח מיומנויות נדרשות להורה המשלב.

נושאי הלימוד:

הבנת עולם המושגים, היכרות עם מודלים של שילוב, תרשים הזרימה בדרך לשילוב, שילוב בלימודים ושילוב חברתי, עבודה בצוות רב-מקצועי משולש: מורה-הורה-סייעת, מיומנויות של דיאלוג ויצירת שיתופי פעולה, השפעה על האחים, המשפחה משפיעה ומושפעת, היכרות עם בוגרים צעירים שחוו שילוב.

מתודולוגיה:

למידה פעילה, המשלבת למידה תיאורטית והרצאות אורח; חלק סדנאי להעלאת דילמות וסוגיות מהשטח ולעיבוד רגשי.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה.

קהל היעד:

קבוצה של כ-20 הורים לילדים עם צרכים מיוחדים אשר ילדיהם משולבים במערכת החינוך, ו/או המעוניינים בשילוב ילדם.

מבנה: 6 מפגשים בני 4 שעות, ו-3 מפגשי הדרכה אישיים.

מיקום: ארצי.

קידום ושילוב הורים מיוחדים במעגל העבודה

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר

רקע:

הורים לילדים עם צרכים מיוחדים נאלצים, במקרים רבים, להפסיק את עבודתם עם הולדת ילד עם צרכים מיוחדים, לעבוד בחלקיות משרה, ו/או לעבוד בתפקידים שאינם בהלימה לכישוריהם או להשכלתם. הורים עובדים מוצאים עצמם מתמודדים עם הקושי לשמור על מקום העבודה לצד גידול הילד המיוחד. בהתאם לתפיסות החברתיות ולערכים של קשר ולתובנה, שפעמים רבות מקום העבודה אינו רק מקור לפרנסה, אלא "אי של שפיות" להורה המיוחד, אנו רואים עצמנו חייבים לשים את הנושא על סדר היום הציבורי ובד בבד גם לעבוד עם הורים ולהכשיר אותם להתמודדות בזירה הזאת.

מטרות הקורס:

- פיתוח תובנות והיכרות עם עולם העבודה.
- פיתוח כלים אישיים להשתלבות במעגל העבודה כשכיר או כעצמאי ו/או מוביליות במקום העבודה

נושאי הלימוד:

זכויות, מסוגלות תעסוקתית, קשר עם המעסיקים, להיות יזמים, מודלינג המשפחה המיוחדת.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, כולל שיעורי בית, השתתפות פעילה ותרגול בסימולציות.

קהל היעד:

הורים מיוחדים, המבקשים לחזור ולהשתלב במעגל העבודה או לשפר את מעמדם במקום העבודה.

מבנה:

10 מפגשים שבועיים, 3 שעות כל מפגש, סך הכול 30 שעות.

מיקום: ארצי.

כיצד נפעל להגן על ילדינו?

הקורס פותח בשיתוף עם מכון חרוב ריכזו אקדמי:

מיכל האס, מנהלת פרויקטים, מרכז פיתוח והכשרה, קשר

רקע:

ילדים עם מוגבלות הם ילדים שחשופים הרבה יותר מילדים ללא מוגבלות לאליומות ולהזנחה. מחקרים שונים שנערכו בעולם העלו כי ילדים עם מוגבלות נמצאים בסיכון גדול פי 10-4 להיפגע מהתעללות בהשוואה לילדים שאינם עם מוגבלות. קיים קושי גדול יותר לאתר ילדים עם מוגבלות שנפגעו ולכן יש לגייס לטובתו את האנשים שמכירים את הילד וקשייו טוב מכולם, שמלויים את הילד מרגע לידתו, ובמשך כל שלבי התפתחותו, ומי שמוטל עליהם להתמודד עם קשיי גידולו לאורך כל חייהם - ההורים. ההורים הם בעלי הפוטנציאל הגדול ביותר להגן עליו, והם קהל היעד של קורס זה.

מטרת הקורס:

- להעניק אמצעים פרקטיים להתמודדות עם התחום היותר רגיש והפחות מדובר- היות ילדיכם חשופים לפגיעות פיזיות, מיניות ואחרות מסביבתם, יותר מאשר ילדים "רגילים".
- פיתוח והעלאת מודעות ומתן כלים לאיתור וזיהוי פגיעה בילדיהם וכן מתן כלים למוגנות לילדים.

נושאי הלימוד:

הקורס כולל שבעה מפגשי למידה מבוססת על תפיסת האדם השלם, על מניעת תופעת הפגיעה בילדים, כיצד ניתן לפעול כדי להגן עליהם, וכלים איך לא לצאת מהכלים, להתמודדות עם סערה רגשית ותסכול הנובעים מהתמודדות עם ילדים ומצבים של קונפליקט או משבר.

מתודולוגיה:

למידה פעילה, המשלבת למידה תיאורטית והרצאות אורח; חלק סדנאי להעלאת דילמות וסוגיות מהשטח ולעיבוד רגשי. הקורס מועבר על ידי מיטב המומחים בנושא

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה.

קהל היעד:

הורים לילדים בגילאי 21-10 עם מוגבלויות שונות.

מבנה: 7 מפגשים בני 6 שעות.

מיקום: ארצי.

הורים מובילים לקראת היום שאחרי- דיור, תעסוקה ופנאי לבוגרים עם צרכים מיוחדים

ריכוז אקדמי:

מיכל האס, מנהלת פרויקטים, מרכז פיתוח והכשרה, קשר

רקע:

קורס זה נבנה מתוך הכרות עם אוכלוסיית המשפחות המיוחדות לילדים מתבגרים ובוגרים בוגרים, והצרכים והאתגרים החדשים שעולים.. מתוך אמונה בכוחות ההוריים ובייחודיות שלהם, כמו גם מתוך הבנת החשיבות של הובלה הורית, ביחד ובשיתוף הרשות וארגונים הפועלים בתחום, תצמח מנהיגות וקהילה יישובית אשר תניע מהלכים חברתיים למען המשך שילוב והכלה של אנשים עם צרכים מיוחדים בקהילה גם בבגרותם.

מטרת הקורס:

הכשרת מנהיגות של קבוצת הורים לילדים עם צרכים מיוחדים, שתפתח יוזמות מקומיות בתחומי שירות לאומי, דיור, תעסוקה ופנאי ותעשה למען בניית קהילה תומכת ומכילה

נושאי הלימוד:

במסגרת הקורס נאפשר למשתתפים היכרות וחשיפה למודלים קיימים ולגישות חדשניות הדוגלות בשילוב והכלה של אנשים עם מוגבלות בקהילה. למפגשים יוזמנו הורים ואנשי מקצוע שהובילו פרויקטים בקהילה, וישתפו בניסיונם ובתובנותיהם.

מתודולוגיה:

למידה פעילה, מפגש בלתי אמצעי עם מובילים בתחומים בישראל והורים יוזמים, למידת עמיתים וסיורים לימודיים.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס ומחוייבות.

קהל היעד:

קבוצה של כ- 20 הורים לילדים עם צרכים מיוחדים ובוגרים עם מוגבלות אשר מגלים עניין ורצון להוביל שינוי, ולבנות פרויקטים בתחומי דיור, תעסוקה ופנאי. השאיפה שיהיה ייצוג של מגוון הורים לילדים בעלי לקויות שונות.

מבנה: 6 מפגשים, 3 שעות כל מפגש, סך הכול 18 שעות.

מיקום:

קורסים להורים ולאנשי מקצוע

סדנת דיאלוג הורים - אנשי מקצוע

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר

רקע:

ביומיום, חוויות המפגש בין אנשי מקצוע בחינוך המיוחד והמשלב להורים לילדים עם צרכים מיוחדים, פעמים רבות היא מורכבת, מעורבת וטעונה: הם לא מכירים זה את זה, ולא זה במומחיותו של האחר, לא רואים ביחד את הילד, לא מודעים לתפיסות עצמיות ביחס להורים, למשפחות ולאנשי המקצוע. כל אלה מביאים לניכור ולתחושות קשות של חוסר הבנה.

מתוך תפיסת העולם שלנו, ששותפות וחבירה של אלה עם אלה תפיג בדידות, תקטין מתחים וקונפליקטים ותקדם את החלום המשותף, ומתוך הכרה הדדית בידע ההורי והידע של אנשי המקצוע, פותח המודל של סדנת הדיאלוג. המודל יושם בהצלחה ביישובים שונים ברחבי הארץ.

מטרת הקורס:

לייצר שיח אחר, הכרה והיכרות בידע ההורי ובידע המקצועי, דיבור בגובה העיניים ויחסים של שותפות.

נושאי הלימוד:

תפיסות ועמדות כלפי הורים וכלפי אנשי מקצוע, דעות קדומות וסטריאוטיפים, הקשבה פעילה, שותפויות, מודלים שונים.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה ותרגול בסימולציות.

קהל היעד:

הורים ואנשי מקצוע, המוכנים להתנסות במפגש אחר, להיכרות הדדית וליצירת שפה משותפת.

מבנה: 10 מפגשים, 3 שעות כל מפגש, סך הכול 30 שעות.

מיקום: ארצי.

גמול השתלמות: הקורס יוגש לגמול השתלמות.

הכשרת מתנדבי מידע

ריכוז אקדמי:

עו"ד תמר שי, מנהלת יחידת מידע וייעוץ משפטי למיצוי זכויות, קשר

רקע:

אחת המטרות המרכזיות של ארגון קשר היא הנגשת מידע וזכויות לאוכלוסיית המשפחות המיוחדות ולאנשי המקצוע. בעידן הנוכחי, שבו המידע זמין לכל, נדרש מורה נבוכים שיסייע להתמצא בין המידע ויכוון את מבקשי המידע לצרכיהם. הכרת המידע, בחירת הדרכים המתאימות לכל משפחה ומשפחה הם חלק מאמצעי הנגשת המידע הניתנים על ידי ארגון קשר. לאור זאת, פותח הקורס המעניק חוויה אקדמית ואישית רחבה, מכשיר במיומנויות מענה וניהול הפנייה, ומדגיש היבטים רבים של מידע והיכרות עם הזכויות השונות. הצלחתו של הקורס עשתה לה כנפיים והקורס משמש להכשרת מתנדבים פנים-ארגוניים, לצד הכשרת מתנדבים בארגונים עמיתים.

מטרות הקורס:

- הנגשת מידע וזכויות למשפחות המיוחדות.
- מתן כלים ומיומנויות למתנדבים הפוטנציאליים לניהול פנייה, מיומנויות תקשורת והיעדר שיפוטיות.
- סיוע בהקמת מרכזי מידע בקהילות שונות.

נושאי הלימוד:

היכרות והכרה של המשתתפים עם עולם התוכן של המשפחה המיוחדת, היכרות עם לקויות ומוגבלויות, תוך שימת דגש על נושא העמדות והרגישות התרבותית, מיומנויות תקשורת ויכולת ניהול פנייה. מעבר לתכנים אלה, פרק מיוחד מוקדש לנושא המידענות ואיתור המידע וכן היכרות עם זכויות המשפחות המיוחדות.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, הקורס כולל הגשת מטלות שיעורי בית, השתתפות פעילה ותרגול בסימולציות.

קהל היעד:

הורים (עדיפות להורים מיוחדים), בני משפחה ואנשי מקצוע, בעלי מיומנויות תקשורת בסיסיות טובות, יכולת אמפתית ורגישות גבוהה, יכולת למידה ושיתוף, אחריות אישית ותחושת מחויבות גבוהה.

מבנה: 8 מפגשים בני 4 שעות, סך הכול 32 שעות.

מיקום: ארצי.

ניהול טיפול להורים מיוחדים ולאנשי מקצוע

ריכוז אקדמי:

עו"ד תמר שי, מנהלת יחידת מידע וייעוץ משפטי למיצוי זכויות, קשר מיכל האס, מנהלת פרויקטים, מרכז פיתוח והכשרה, קשר

רקע:

ניהול טיפול היא גישה ופרקטיקה לטיפול מערכתי ורב-תחומי בילד עם המוגבלות, ניהול ותיאום השירותים והמשאבים הנדרשים על ידי הילד ומשפחתו, תוך הבטחת קבלת טיפול מיטבי בתוך הארגון ובין הארגון והשירותים המשלימים בקהילה. משפחה המגדלת ילד עם מוגבלות, חווה חוויה

מורכבת וקשה בהתנהלותה מול המערכות הרלוונטיות. מכאן הצורך והאתגר לעודד אנשי מקצוע ללמידת הגישה וליישומה בשדה. הגישה שמה דגש על ראייה רחבה של צורכי הילד, תוך שאיפה לתיאום עמדות ולבניית ערוצים לשיתופי פעולה בין אנשי הצוות השונים בתוך הארגון, ו/או בין אנשי מקצוע שונים, המייצגים מערכות שונות הקשורות כולן לאותו ילד עם מוגבלות ולמשפחתו.

מטרות הקורס:

- הטמעת חשיבות הראייה הכוללנית של המשפחה.
- הבניית דרכי פעולה הנחוצות, כדי לקיים מערך ליווי כוללני למשפחות המגדלות ילד עם מוגבלות, תוך ראיית המשפחה כלקוחה מרכזית, על מכלול צרכיה.

נושאי הלימוד:

תיאום ובניית שותפויות, ראייה מערכתית, ההורה כהורה או כמנהל טיפול, גישת הכוחות.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, השתתפות פעילה, פרקטיקום.

קהל היעד:

הורים ואנשי מקצוע, המעוניינים להכיר את הגישה של ניהול טיפול, סקרנים ללמידה משותפת של הורים ואנשי מקצוע.

מבנה:

10 מפגשים, 6 שעות כל מפגש, סך הכול 60 שעות.

מיקום:

ארצי.

קורסים לאנשי מקצוע

בניית שותפות הורים מיוחדים ואנשי חינוך ברוח תכנית דורנר

לפי המתווה של אופק חדש - 30 שעות עם ציון

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר

רקע:

הטמעת תכנית דורנר ויצירת אקלים משלב ומכיל מחייבת עבודה עם מנהלים וצוותים חינוכיים על מודעות לתפיסות ולעמדות ביחס להורים ולילדים עם צרכים מיוחדים, קבלה, הכלה והבנה לחינוכיות בניית השותפות עם ההורים, הכרה בידע הורי ובמומחיות לילד שלהם, מודעות למפגש החינוכי בין ידע הורי לידע מקצועי.

מטרות הקורס:

- פיתוח מודעות ושינוי עמדות ביחס של אנשי מקצוע למקומם של ההורים, המשפחה ואנשים עם מוגבלויות.
- מתן כלים ומוימוניות לאנשי מקצוע לבניית יחסי שותפות עם הורים.

נושאי הלימוד:

היכרות והכרה של המשתתפים עם עולם התוכן של המשפחה המיוחדת, היכרות עם לקויות ומוגבלויות, תוך שימת דגש על נושא העמדות והרגישות התרבותית, מיומנויות תקשורת, היכרות מעמיקה עם תפיסת השילוב וההכלה.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, כולל הגשת שיעורי בית, השתתפות פעילה ותרגול בסימולציות.

קהל היעד:

צוותי חינוך בבתי ספר רגילים ומיוחדים.

מבנה: 6 מפגשים, 5 שעות כל מפגש, סך הכול 30 שעות.

מיקום: ארצי.

גמול השתלמות: הקורס מוכר לגמול השתלמות לפי מתווה אופק חדש.

בניית שותפות בין אנשי מקצוע להורים מיוחדים

לפי המתווה של אופק חדש - 30 שעות עם ציון

ריכוז אקדמי:

בוקי קמחי, מנהלת מקצועית, קשר

רקע:

אנשי מקצוע מתחומי הבריאות, החינוך והרווחה הם חלק בלתי נפרד ולרוב מתמשך בחייו של ילד עם צרכים מיוחדים ובחיי משפחתו. חשוב מאוד שהם יהיו מעודכנים בכל השירותים והטיפולים הקיימים עבור משפחות לילדים עם צרכים מיוחדים. כמו כן, חשוב שתהיה להם הבנה עמוקה וקבלה של מקומם הרגשי של ילדים אלה ושל הוריהם ושיהיו להם הכלים המקצועיים המתאימים לעבוד בשותפות עם ההורים. כל אלה יובילו ליצירת שיתוף פעולה מקדם בין ההורים לאנשי המקצוע.

הקורס המוצע מתבסס על ההנחה, שאיכות היחסים בין אנשי מקצוע להורים תלויה בהכנה המקצועית של אנשי המקצוע. הנחה זו מקבלת חיזוק נוסף במחקר, לפיו היעדר הכשרה לעבודה יעילה עם משפחות מהווה מחסום מהותי לשיתוף פעולה (ממדים של שיתוף פעולה בין אנשי מקצוע והורים - ההיבט הרב-תחומי (המקצועי) וההיבט ההורי". מנור בנימיני, 2008) עבודה יעילה בשותפות עם הורים היא תהליך מורכב, הדורש התייחסות לעמדות, לתפיסות מוקדמות, לתיאוריות ולהתנסויות מגוונות, בכלל זה לתהליכי שינוי ויישום. כמו כן, נדרשת התייחסות לתכנים, לתהליכים ולמבנים של המשתתפים. על מנת שיתקיים שיח שיתופי יעיל איש המקצוע צריך לקיים דיאלוג ממקום מועצם ובטוח מחד גיסא, ושאינו מתנשא או מבטל את מקום ההורים, מאידך גיסא. מכאן הצורך והאתגר לעודד אנשי מקצוע ללמידה זו וליישומה בשדה.

מטרות הקורס:

- פיתוח מודעות ושינוי עמדות ביחס של אנשי מקצוע למקומם של ההורים, המשפחה ואנשים עם מוגבלויות.
- מתן כלים ומיומנויות לאנשי מקצוע לבניית יחסי שותפות עם הורים.
- הקניית יסודות תיאורטיים ומעשיים לניהול יחסים המבוססים על שותפות אמיתית.
- העשרת אנשי מקצוע בכלים רלוונטיים לעבודתם היומיומית מול הורים ועמם.

נושאי הלימוד:

היכרות והכרה של אנשי המקצוע עם המשפחות לילדים עם צרכים מיוחדים ועם התנועות החברתיות המחוללות שינויים בגישה לאנשים עם מוגבלויות וזכויותיהם בתחומים שונים. במסגרת הקורס יילמדו עקרונות של בניית שותפות, יוצגו מודלים קיימים ברמה התיאורטית ויובאו דוגמאות מהשדה. הקורס יפגיש את המשתתפים עם מודלים שונים וגישות שונות לשותפות הורים-אנשי מקצוע: גישת הכוחות, הגישה הרפואית, הגישה החברתית, ויקנה כלים לבניית השותפות: גישור, הנחיה, דיאלוג, ועוד. במסגרת הקורס תילמד חשיבות המשפחה כגורם מפתח בהתפתחות הילד ובמתן שירות מיטבי ואפקטיבי לילד עם צרכים מיוחדים וכן תילמד הראייה הכוללת של צורכי הילד והמשפחה וכיצד לעבוד בשותפות מלאה עם המשפחה.

חובות:

נוכחות מלאה, מילוי מטלות הקורס, הגשת עבודה מסכמת

קהל היעד:

אנשי מקצוע בעלי תואר אקדמי ו/או הכשרה מקצועית מתאימה ממגוון פרופסיות, בעלי כישורים מתאימים, העובדים עם ילדים עם צרכים מיוחדים ומשפחותיהם: יועצים, מנהלי מסגרות, פסיכולוגים, עובדים סוציאליים, אחיות, מדריכים ומטפלים סמך-רפואיים; אנשי מקצוע בעלי מוטיבציה ומחויבות לנושא.

מבנה:

6 מפגשים, 5 שעות כל מפגש, סך הכול 30 שעות.

מיקום: ארצי. **גמול השתלמות:**

הקורס מוכר לגמול השתלמות לפי מתווה אופק חדש.

